

HÁROM ÉV UTÁN NYILATKOZIK SZENDI JÓZSEF

A csendőrsors

Szendi József egykori csendőrőrmester Csendőrsors címmel önéletrajzi könyvet írt, amelyet a Zsidó Világkongresszus antiszemitának misósított, és a szerző ellen itthon is eljárás folyik. Jelenleg az ügyvédjénél, dr. Endrey Antalnál lakik Hódmezővásárhelyen. Itt beszélgettünk vele.

DÁNYI LÁSZLÓ

— Szendi úr, mi történt önnel, amióta visszatért az Egyesült Államokba? Arról értesültünk, hogy ott is perbe fogták...

— A közép-tennessee-i bíróság ez év március 6-ára tűzte ki a tárgyalást. Már felkészültem rá, mivel az ügyemet egyébként is én utaltam a bíróság elé. Az amerikai igazságügyi minisztérium speciális nyomozóosztálya azonban

előzőleg egy homályos ajánlatot tett nekem. Konkrétan Edward Talmann főnyomozó.

— Ó zsidó származású?

— Igen. Tulajdonképpen mindenki zsidó volt, aki nyomozott ellenem az eljárás során. Az ügyvédemnek azt az ajánlatot tették, ha önként lemondok az állampolgárságomról, akkor nem fogszírozzák a nyugdíjintézetnél a nyugdíjam letiltását.

5. oldal

HÁROM ÉVE ELŐSZÖR NYILATKOZIK SZENDI JÓZSEF

A csendőrsors

folytatás az 1. oldalról

— Miért nem vallotta be az USA-ban, hogy 1949-ben elítélték Magyarországon?

— Azért, mert a tolmácsom nem tudott magyarul, én pedig angolul. Amikor ahhoz a kérdéshez értünk a kérdőívén, hogy „Volt-e büntetve?”, akkor azt mondtam neki, hogy igen, államellenes igazgatás miatt, politikai ügyben ültem két évet Magyarországon. Erre megjegyezte, a kérdés arra vonatkozik, hogy Amerikában voltam-e már büntetve. Kihágásért, szabálytalan parkolásért meg büntettek, ezt be is írtam a folyamodványba, de azt például nem, hogy 1945-ben Máramaroszigeten elfogtak a románok, és agyba-főbe vertek vagy két hétig, mielőtt Nagyváradra internáltak.

— Akkor van egy tanúja, aki igazolni tudja az ártatlanságát...

— Nincs, ugyanis időközben meghalt. Ennélfogva azt gondoltam, hogy a bíró a tárgyaláson nem a vádlott vallomását veszi elsősorban figyelembe, hanem a nyomozóhatóságét. Azonkívül feltételeztem: a nyomozók befolyásolják majd a bírót, így nem biztos, hogy megnyerem a pert.

— Ezért mondott le az amerikai állampolgárságról?

— Ha elveszítem a pert, nem kapok nyugdíjat, így elfogadtam a nyomozóosztály ajánlatát, persze előzőleg egyeztettem az ottani ügyvédemmel és a fiammal, aki

egyetemen tanít. Úgyis vissza akartam térni a hazámba. Szerződést kötöttem az amerikai kormánnyal, melynek értelmében önként elhagyom az USA-t, s ennek fejében nem vonják meg a nyugdíjamat. Talmann, az igazságügyi minisztérium képviselője és én írtam alá.

— Ugorjunk vissza a múltba, Magyarországra. A világháború befejeződését követően melyik pártban politizált?

— Az 1947-es országgyűlési választások idején a Pfeiffer Zoltán vezette Függetlenségi Párt agitátorá voltam, és aktívan léptem fel a megyeszékhely választókerületben. A választások után a párt vezetőségének nagy része Nyugatra ment, mi, a kicsik természetesen otthon maradtunk, hiszen Függetlenségi Párt törvényesen indult a választáson. Csak hát jött Rákosi meg a kommunista pártja... Szerecsről Sátoraljaújhelyre vittek, onnan internáltak a bíróság ítélete után a sashegyi, központi internálótáborba. Első fokon nyolc hónapot kaptam, dr. Farkas Sándor ügyész súlyosbításért való fellebbezése után tettek rá még négy hónapot. Hozzá kell tennem, hogy én belenyugodtam az elsőfokú ítéletbe.

— Milyen származású volt az ügyész?

— Zsidó...

— Szendi úr, mit gondol, miért kobozták el a könyvét közösség elleni izgatás büntette,

egészen pontosan antiszemitizmus alapos gyanúja miatt? Miről ír abban?

— Arról például, hogy az ország német megszállása után a máramaroszigeti osztályparancsnokságról Martonvásárra, onnan pedig Budapestre vezényeltek a Szálasi-uralom idején. Hatvan csendőrnek kellett akkor a fővárosba vonulnia, ahol őrséget adtunk és katonaszökevényeket kerestünk. A Naphegy téren lévő Goldberger kastélyban szállásoltak el bennünket.

— Részt vett-e valamikor is zsidók deportálásában?

— Nem. Olyannyira nem, hogy 1945-ban visszamentem igazolást kérni Máramaroszigetre. Az akkor már román fennhatóság alatt lévő településen aztan elfogott egy orosz járőr. Átkísértek a politikai rendőrségre, ahol az összes nyomozó szintén zsidó volt. Közülük jó néhányat ismertem még csendőr koromból. Két hétig ütöttek-verték, kínoztak. Semmilyen vádat nem tudtak ellenem felhozni, sőt a román lakosság felvonult. Azt akarták, hogy engedjenek szabadon, és én legyek ott a csendőrpáncsnok. A könyvemben csak azokat a zsidókat neveztem meg, akik engem ártatlanul kínoztak. Nagyon jól tudták, hogy nem követtem el háborús, népellenes bünteteket. A vélt

vagy valós sérelmeiket rajtam bosszulták meg.

— Soha nem követett el bűncselekményt a zsidósággal szemben?

— A könyvemben az is benne volt, hogy 1941-ben a lengyel—orosz határra csendőrök vezényeltek, a németek előrenyomulását követően. A bártfalvai őrsről engem irányítottak Körösmezőre, határmegerősítés céljából. Egyik napon azt a parancsot kaptuk, hogy négy tehergépkocsival zsidókat szállítsunk át a határ túloldalára, akiket Budapest főpolgármestere és a rendőrfőkapitányság előzőleg már kiválasztottak magyar állampolgárok odatelepitésére. Havasaljára. Tíz-tizenöt zsidó fért fel egy gépkocsira, tehát negyvenhatvan embert vihettünk át a Dnyeszter túlsó partjára, ahol szabadon engedték őket. Ez így történt. Amerikában aztán azt híresztelték, hogy azokat a zsidókat én deportáltam Budapestről.

— Milyen érzéssel viseltetik ezek után a zsidóság iránt? Azért is kérdezem, mert dr. Györgyi Kálmán legfőbb ügyész például úgy fogalmazott a parlamentben, hogy ön szinte dicsekedik azzal a könyvében, hogy mit csinált a zsidókkal annak idején...

— Ki merem jelenteni, hogy a történetek ellenére sem érzek gyűlöletet a zsidók iránt. Várom az ügyem jobbra fordulását. Nyomdakészen áll a Csendőrsors című könyv bővített kiadása.